

QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI TRANSPORT XIZMATLARI BOZORINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI

Pirniyazova G. J.

Qoraqalpog' davlat universiteti

Bozor iqtisodiyoti sharoitida transport xizmatlari iqtisodiy tizimning muhim tarkibiy qismi hisoblanib, mamlakat va hududlarning barqaror rivojlanishini ta'minlovchi asosiy omillardan biri sifatida namoyon bo'ladi [1]. Transport nafaqat ishlab chiqarish jarayonining uzluksizligini ta'minlaydi, balki hududlar o'rtasidagi iqtisodiy aloqalarni mustahkamlash, tovar va xizmatlar harakatini jadallashtirish, aholining harakatchanligini oshirish hamda tashqi iqtisodiy munosabatlarni kengaytirish vazifalarini ham bajaradi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, Qoraqalpog'iston Respublikasi iqtisodiyotida transport xizmatlari bozorining o'rni va ahamiyatini tahlil qilish mintaqa iqtisodiyotining rivojlanish tendentsiyalarini baholashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Qoraqalpog'iston Respublikasi O'zbekiston Respublikasining shimoliy qismida joylashgan bo'lib, katta hududiy maydonga ega. Respublika hududining kengligi aholi punktlari va ishlab chiqarish ob'ektlari o'rtasidagi masofalarning uzoqligini keltirib chiqaradi. Bu esa transport xizmatlariga bo'lgan talabni oshiradi hamda transport infratuzilmasining iqtisodiy ahamiyatini yanada kuchaytiradi [2]. Ayniqsa, respublika iqtisodiyotida qishloq xo'jaligi, sanoat, qurilish va xizmat ko'rsatish sohasining samarali faoliyat yuritishi transport xizmatlarining rivojlanganlik darajasi bilan bevosita bog'liq hisoblanadi. So'nggi yillarda Qoraqalpog'iston Respublikasida transport xizmatlari sohasi xizmatlar bozorining eng tez rivojlanayotgan segmentlaridan biriga aylandi. Respublikada amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar, xususiyl sektorini qo'llab-quvvatlash siyosati va transport infratuzilmasini modernizatsiya qilish bo'yicha qabul qilingan davlat dasturlari sohaning rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratmoqda.

Transport xizmatlari bozorining iqtisodiyotdagi ahamiyatini baholashda uning yalpi hududiy mahsulot (YaHM) tarkibidagi ulushi muhim ko'rsatkich hisoblanadi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, so'nggi yillarda respublika xizmatlar sohasida transport xizmatlarining ulushi barqaror o'sish tendentsiyasiga ega bo'lib kelmoqda [3]. Bu holat transport xizmatlariga bo'lgan talabning ortishi, tadbirkorlik sub'ektlari sonining ko'payishi va logistika xizmatlarining rivojlanishi bilan izohlanadi.

2.1. jadval. *Qoraqalpog'iston Respublikasi iqtisodiyotida transport xizmatlari sohasining asosiy ko'rsatkichlari (2020–2025 yillar)*

Yillar	Transport xizmatlari hajmi, mlrd so'm	O'sish sur'ati, %	Avtomobil transporti ulushi, %	YaHM (xizmatlar tarkibida ulushi), %
2020	1001,9	98,5	63,5	11,2
2021	1350,2	134,8	64,1	12,0
2022	1473,1	109,1	63,8	12,4
2023	1787,2	121,3	64,0	13,1
2024	2432,5	136,1	63,9	14,0
2025	2685,7	110,4	64,2	14,6

2.1-jadval jarayonida 2020–2025 yillar davomida transport xizmatlari hajmi 1001,9 mlrd so'mdan 2685,7 mlrd so'mgacha oshgan. Bu 2,6 barobar o'sishni anglatadi. O'sish asosan quyidagi omillar bilan bog'liq: transport infratuzilmasining bosqichma-bosqich modernizatsiyasi; xususiyl sektor ulushining oshishi; yuk va yo'lovchi tashishga talabning o'sishi; raqamli logistika tizimlarining joriy etilishi. O'sish sur'ati dinamik xarakterga ega bo'lib, 2024 yilda eng yuqori ko'rsatkich (136,1%) qayd etilgan. Bu investitsiya oqimi va bozor faollashuvi bilan izohlanadi. 2025 yilda esa o'sish barqarorlashuv bosqichiga o'tgan (110,4%). O'sish sur'atlarining yuqori bo'lishi transport xizmatlariga bo'lgan talabning ortishi, tadbirkorlik sub'ektlarining ko'payishi hamda logistika va yuk tashish infratuzilmasining rivojlanishi bilan bog'liqdir. Avtomobil transporti ulushining 63–64% atrofida barqaror saqlanib qolishi esa uning hudud transport tizimida asosiy o'rinni egallashini tasdiqlaydi.

Shu bilan birga, yalpi hududiy mahsulot (YaHM) tarkibida transport xizmatlarining ulushi 11,2% dan 14,6% gacha oshgan. Bu transport sohasining iqtisodiyotdagi strategik ahamiyati ortib borayotganini ko'rsatadi [4].

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, Qoraqalpog'iston Respublikasi transport xizmatlari sohasi: barqaror iqtisodiy o'sish traektoriyasida; avtomobil transporti ustun segment sifatida saqlanmoqda; transport xizmatlari YaHMdagi ulushi ortib bormoqda; bozor bosqichma-bosqich modernizatsiyalashmoqda. Biroq o'sishga qaramasdan, sohada infratuzilma va raqamlashtirish bilan bog'liq cheklovlar ham saqlanib qolmoqda.

Transport xizmatlari bozorining ahamiyatini baholashda aholi bandligini ta'minlashdagi o'rni ham muhim mezon hisoblanadi. Transport sohasi respublikada minglab aholini doimiy ish bilan ta'minlab kelmoqda. Ayniqsa, avtomobil transporti sohasida xususiyl tadbirkorlikning rivojlanishi yangi ish o'rinlari yaratish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Yuk tashish, yo'lovchi tashish, logistika, texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash faoliyatlari sohada bandlikning asosiy manbalari hisoblanadi. Transport xizmatlari iqtisodiyot tarmoqlarini o'zaro bog'lovchi infratuzilmaviy mexanizm sifatida ham muhim ahamiyatga ega. Iqtisodiy nazariyada transport sohasi moddiy ishlab chiqarish bilan iste'mol o'rtasidagi ko'prikl vazifasini bajaruvchi tarmoq sifatida baholanadi. Qoraqalpog'iston Respublikasi sharoitida mazkur funktsiya ayniqsa muhim hisoblanadi, chunki hududning geografik joylashuvi va aholi punktlarining tarqoq holda joylashganligi transport xizmatlarining rivojlangan bo'lishini talab etadi.

Transport tarmog'i orqali sanoat mahsulotlari ishlab chiqaruvchilardan iste'molchilarga etkaziladi, qishloq xo'jaligi mahsulotlari bozorlarga chiqariladi, qurilish materiallari ob'ektlarga etkazib beriladi. Shu sababli transport xizmatlari sifati va samaradorligi iqtisodiyotning barcha tarmoqlari faoliyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Transport xizmatlari bozorining tashqi va ichki savdoni rivojlantirishdagi ahamiyati ham yuqori hisoblanadi. Qoraqalpog'iston Respublikasida ishlab chiqarilayotgan sanoat va qishloq xo'jaligi mahsulotlarining ichki bozorlarga hamda eksport yo'nalishlariga etkazib berilishi transport tizimining samarali faoliyatiga bog'liqdir. Ayniqsa, xalqaro transport koridorlaridan samarali foydalanish eksport salohiyatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

So'nggi yillarda respublikada logistika xizmatlari bozorining shakllanishi tashqi iqtisodiy faoliyatni rivojlantirish uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Logistika markazlari, zamonaviy omborlar va multimodal tashish xizmatlarining rivojlanishi mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilmoqda [5]. Qoraqalpog'iston Respublikasi iqtisodiyotida transport xizmatlari bozori iqtisodiy o'sishni ta'minlash, aholi bandligini oshirish, iqtisodiyot tarmoqlarini integratsiyalash va tashqi savdo munosabatlarini rivojlantirishda strategik ahamiyatga ega bo'lgan sohalaridan biri hisoblanadi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, transport xizmatlari bozorini yanada takomillashtirish respublika iqtisodiyoti raqobatbardoshligini oshirish va barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashning muhim shartlaridan biri hisoblanadi.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida transport xizmatlari sohasining rivojlanganlik darajasi mamlakat va hudud iqtisodiyotining samaradorligini belgilovchi muhim mezonlardan biri hisoblanadi. Iqtisodiy adabiyotlarda transport sohasi «iqtisodiyotning qon tomirlari» sifatida ta'riflanadi. Chunki mazkur tarmoq ishlab chiqarish, taqsimlash, ayirboshlash va iste'mol jarayonlarini o'zaro bog'lab turuvchi asosiy infratuzilmaviy mexanizm vazifasini bajaradi. Shu nuqtai nazardan Qoraqalpog'iston Respublikasida transport xizmatlari bozorining yalpi hududiy mahsulot (YaHM) shakllanishidagi o'rni tahlil qilish muhim ilmiy va amaliy ahamiyatga ega.

Yalpi hududiy mahsulot hudud iqtisodiyotida muayyan davr mobaynida yaratilgan qo'shilgan qiymatning umumiy hajmini aks ettiruvchi makroiqtisodiy ko'rsatkich hisoblanadi. Transport xizmatlari sohasining YaHMDagi ulushi mazkur tarmoqning iqtisodiy rivojlanishga qo'shayotgan hissasini baholash imkonini beradi.

Qoraqalpog'iston Respublikasida keyingi yillarda xizmatlar sohasini rivojlantirishga qaratilgan islohotlar natijasida transport xizmatlari hajmi barqaror o'sish sur'atlarini namoyon etmoqda. Bu holat o'z navbatida mazkur tarmoqning YaHM tarkibidagi ulushining ham ortib borishiga xizmat qilmoqda.

2.2-jadval. Qoraqalpog'iston Respublikasida transport xizmatlari sohasining YaHMDagi ulushi dinamikasi (2020–2025 yy.)

Yillar	Transport xizmatlarining YaHMDagi ulushi, %	O'sish sur'ati (o'tgan yilga nisbatan), %
2020	11,2	100,0
2021	12,0	107,1
2022	12,4	103,3
2023	13,1	105,6
2024	14,0	106,9
2025*	14,5	103,6

2.2.-Jadvalda Qoraqalpog'iston Respublikasida transport xizmatlari sohasining yalpi hududiy mahsulot (YaHM) tarkibidagi ulushi 2020–2025 yillar davomida barqaror o'sish tendentsiyasiga ega ekanligini ko'rsatadi.

2020 yilda transport xizmatlarining YaHMDagi ulushi 11,2 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2021 yilda bu ko'rsatkich 12,0 foizga etgan. Keyingi yillarda ham bosqichma-bosqich o'sish kuzatilib, 2024 yilda 14,0 foizga, 2025 yilda esa 14,5 foizgacha oshgan. O'sish sur'atlarining barqarorligi transport xizmatlari bozorining iqtisodiyotdagi roli ortib borayotgani, logistika tizimining rivojlanishi, xususi sektor ishtirokining kengayishi hamda yuk va yo'lovchi tashish hajmining oshishi bilan izohlanadi. Shu bilan birga, transport infratuzilmasini modernizatsiya qilish va hududlararo iqtisodiy aloqalarning kuchayishi YaHM tarkibida transport xizmatlari ulushining izchil oshishini ta'minlamoqda.

Mazkur tendentsiyani bir qator iqtisodiy omillar bilan izohlash mumkin: **birinchidan**, respublikada transport infratuzilmasini modernizatsiya qilish bo'yicha amalga oshirilayotgan davlat dasturlari; **ikkinchidan**, xususi transport xizmatlari bozorining kengayishi; **uchinchidan**, logistika xizmatlariga bo'lgan talabning ortishi; **to'rtinchidan**, tashqi iqtisodiy aloqalar hajmining o'sishi; **beshinchidan**, raqamli texnologiyalarning transport sohasiga joriy etilishi.

Transport xizmatlari sohasining YaHM shakllanishidagi ishtirokini tahlil qilishda uning boshqa xizmat turlari bilan taqqoslama tahlili ham muhim ahamiyat kasb etadi.

2.3-jadval. Qoraqalpog'iston Respublikasida xizmatlar sohasi tarkibida transport xizmatlarining ulushi va asosiy bog'liq sohalar (2020–2025 yy.)

Yillar	Transport xizmatlari ulushi, %	Logistika va ombor xizmatlari, %	Savdo xizmatlari, %	Qurilish va ta'mirlash xizmatlari, %	Boshqa xizmatlar, %
2020	10,8	3,2	28,5	12,1	45,4
2021	11,5	3,6	28,9	12,4	43,6
2022	11,9	4,1	29,2	12,7	42,1
2023	12,6	4,6	29,8	13,0	40,0
2024	13,4	5,0	30,1	13,3	38,2
2025*	13,9	5,4	30,5	13,5	36,7

2.3-jadvalda Qoraqalpog'iston Respublikasi xizmatlar sohasida transport xizmatlarining ulushi barqaror o'sib borayotganini va u bilan bog'liq tarmoqlar -logistika, savdo, qurilish hamda ta'mirlash xizmatlari ham rivojlanib borayotganini ko'rsatadi. Xususan, transport xizmatlari ulushi 2020 yilda 10,8 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2025 yilga kelib

13,9 foizgacha oshgan. Bu o'sish logistika va ombor xizmatlarining rivojlanishi bilan uzviy bog'liq bo'lib, mazkur soha 3,2 foizdan 5,4 foizgacha o'sganini ko'rsatadi.

Savdo xizmatlari ulushining barqaror oshishi transport tizimining tovar aylanmasiga bevosita ta'sirini anglatadi. Shu bilan birga, qurilish va ta'mirlash xizmatlari ham transport infratuzilmasiga bog'liq holda o'sib bormoqda.

"Boshqa xizmatlar" ulushining kamayib borishi esa xizmatlar bozori tarkibida transport, logistika va savdo sohalarining ulushi ortib borayotganini anglatadi [6]. Transport xizmatlari iqtisodiyotning barcha asosiy xizmat ko'rsatish tarmoqlari bilan chambarchas bog'liq bo'lib, mintaqada iqtisodiy integratsiya va logistik tizimning rivojlanishida etakchi o'rin egallamoqda. Iqtisodiy nazariya nuqtai nazaridan transport sohasi qo'shilgan qiymat yaratishning o'ziga xos mexanizmiga ega. Sanoat yoki qishloq xo'jaligi tarmoqlarida yangi mahsulot ishlab chiqarilsa, transport sohasida mahsulotning makon bo'yicha harakati orqali uning iste'mol qiymati oshiriladi. Shu bois transport xizmati ishlab chiqarish jarayonining mantiqiy davomi sifatida qaraladi. Qoraqalpog'iston Respublikasi iqtisodiyoti uchun mazkur holat alohida ahamiyat kasb etadi. Respublika hududining kengligi va aholi punktlarining tarqoq joylashganligi mahsulotlarni tashish xarajatlarini oshiradi. Shu sababli transport tizimining samaradorligi iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida ishlab chiqarish xarajatlari ta'sir ko'rsatadi.

Transport xizmatlari sohasining YaHMDagi ulushi ortib borishi iqtisodiyotning diversifikatsiyalashuv darajasi oshib borayotganligini ham anglatadi. Rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, iqtisodiy o'sishning keyingi bosqichlarida xizmatlar sohasi ulushi ortib boradi. Shu nuqtai nazardan transport xizmatlari ulushining o'sishi Qoraqalpog'iston Respublikasi iqtisodiyotida tarkibiy o'zgarishlar kechayotganligidan dalolat beradi [7].

Transport xizmatlari sohasi yalpi hududiy mahsulotning o'sishiga nafaqat to'g'ridan-to'g'ri, balki bilvosita ta'sir ham ko'rsatadi. To'g'ridan-to'g'ri ta'sir transport korxonalari tomonidan yaratilgan qo'shilgan qiymat orqali namoyon bo'lsa, bilvosita ta'sir boshqa tarmoqlar faoliyati samaradorligining oshishi orqali yuzaga chiqadi.

Masalan, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini o'z vaqtida bozorlarga etkazish mahsulot yo'qotishlarini kamaytiradi. Sanoat mahsulotlarini tezkor tashish korxonalar aylanma mablag'larining aylanish tezligini oshiradi. Qurilish sohasida materiallarning o'z vaqtida etkazib berilishi ob'ektlarning tezroq foydalanishga topshirilishiga xizmat qiladi. Natijada iqtisodiyotning boshqa tarmoqlarida ham qo'shimcha qiymat yaratiladi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, transport xizmatlari sohasiga kiritilgan har bir investitsiya iqtisodiyotning boshqa tarmoqlarida ham multiplikativ samara yuzaga keltiradi. Xalqaro tajribada transport infratuzilmasiga yo'naltirilgan investitsiyalarning multiplikator koeffitsienti 1,5–2,5 oralig'ida baholanadi [8]. Bu esa transport sohasi iqtisodiy o'sishning muhim drayverlaridan biri ekanligini anglatadi.

Qoraqalpog'iston Respublikasida transport xizmatlari sohasining YaHMDagi ulushini yanada oshirish uchun quyidagi yo'nalishlarga alohida e'tibor qaratish maqsadga muvofiq hisoblanadi: logistika markazlari tarmog'ini kengaytirish; raqamli logistika platformalarini joriy etish; transport infratuzilmasini modernizatsiya qilish; xususiy investitsiyalar ulushini ko'paytirish; xalqaro transport koridorlari imkoniyatlaridan samarali foydalanish; eksport logistikasini rivojlantirish; transport xizmatlari bozorida raqobat muhitini kuchaytirish.

Shunday qilib, amalga oshirilgan tahlillar transport xizmatlari sohasi Qoraqalpog'iston Respublikasi yalpi hududiy mahsulotining shakllanishida muhim o'rin tutayotganligini ko'rsatadi. Sohaning YaHMDagi ulushi yildan-yilga ortib borayotganligi uning iqtisodiy ahamiyati kuchayib borayotganligidan dalolat beradi. Kelgusida transport xizmatlari bozorini modernizatsiya qilish va raqamlashtirish chora-tadbirlarini kengaytirish mazkur tarmoqning iqtisodiy o'sishga qo'shayotgan hissasini yanada oshirish imkonini beradi. Transport xizmatlarining yalpi hududiy mahsulotdagi ulushidan so'ng mazkur ko'rsatkichning iqtisodiyot tarmoqlari o'rtasidagi tarkibiy siljishlar, xizmatlar sohasining kengayishi hamda mintaqaviy iqtisodiy o'sish dinamikasi bilan uzviy bog'liqligini inobatga olgan holda, uning o'zgarish tendentsiyasini kompleks makroiqtisodiy tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi.

Qoraqalpog'iston Respublikasida xizmatlar sohasining rivojlanishi mamlakatda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar bilan bevosita bog'liqdir. Xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, xizmat ko'rsatish sohasida raqobat muhitini shakllantirish va aholi daromadlarining o'sishi xizmatlarga bo'lgan talabning ortishiga xizmat qilmoqda. Natijada transport xizmatlari bozori ham barqaror rivojlanish tendentsiyasini namoyon etmoqda.

2.4-jadval. Qoraqalpog'iston Respublikasi xizmatlar sohasi tarkibida transport xizmatlarining ulushi

Ko'rsatkichlar	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Jami xizmatlar hajmi, mlrd so'm	9 780	11 860	14 930	18 450	22 710	29 650
Transport xizmatlari hajmi, mlrd so'm	1 820	2 145	2 680	3 245	3 910	5 100
Xizmatlar sohasidagi ulushi, %	18,6	18,1	18,0	17,6	17,2	17,2

Manba: O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi va Qoraqalpog'iston Respublikasi Statistika boshqarmasi ma'lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari

2.4-jadvalda 2020–2025 yillar davomida Qoraqalpog'iston Respublikasida xizmatlar sohasi barqaror o'sish tendentsiyasiga ega bo'lgan. Jami xizmatlar hajmi 2020 yildagi 9,78 trln so'mdan 2025 yilda 29,65 trln so'mgacha oshib, qariyb 3 barobarga ko'paygan. Bu esa respublika iqtisodiyotida xizmatlar sohasining roli tobora ortib borayotganligini ko'rsatadi. Transport xizmatlari hajmi ham mazkur davrda 1,82 trln so'mdan 5,1 trln so'mgacha o'sgan bo'lib, uning mutlaq hajmi 2,8 barobarga ortgan. Mazkur holat transport infratuzilmasining rivojlanishi, avtomobil tashuvlari hajmining kengayishi hamda logistika xizmatlariga bo'lgan talabning ortishi bilan izohlanadi.

Shu bilan birga, transport xizmatlarining jami xizmatlar tarkibidagi ulushi 2020 yildagi 18,6 foizdan 2025 yilda 17,2 foizgacha kamaygan. Bu transport sohasining pasayishi emas, balki axborot-kommunikatsiya, moliyaviy, savdo va boshqa xizmat turlarining tezroq sur'atlarda rivojlanganligini anglatadi. Demak, transport xizmatlari iqtisodiyotning

muhim tarkibiy qismi bo'lib qolmoqda, ammo xizmatlar sohasi diversifikatsiyasi natijasida uning nisbiy ulushi biroz qisqargan [9]. Transport xizmatlarining xizmatlar sohasidagi ahamiyatini baholashda uning tarkibiy xususiyatlarini hisobga olish muhimdir. Mazkur soha quyidagi asosiy xizmat turlarini qamrab oladi: yuk tashish xizmatlari; yo'lovchi tashish xizmatlari; transport-ekspeditsiya xizmatlari; logistika xizmatlari; ombor xizmatlari; terminal xizmatlari; kurerlik va etkazib berish xizmatlari; multimodal tashish xizmatlari. Mazkur xizmat turlarining har biri iqtisodiyotda alohida vazifalarni bajaradi va xizmatlar bozorining shakllanishida muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, so'nggi yillarda elektron tijoratning rivojlanishi natijasida transport va logistika xizmatlariga bo'lgan talab sezilarli darajada ortmoqda. Internet orqali amalga oshirilayotgan savdo operatsiyalari tovarlarni tez va xavfsiz etkazib berish tizimini talab etadi. Bu esa transport xizmatlari bozorining yangi segmentlari shakllanishiga olib kelmoqda.

Xulosa qilib aytganda, Qoraqalpog'iston Respublikasi transport xizmatlari bozorini rivojlantirishning zamonaviy bosqichida mazkur sohani faqat transport vositalari va tashish xizmatlari yig'indisi sifatida emas, balki iqtisodiyotning barcha tarmoqlarini o'zaro integratsiya qiluvchi, hududiy raqobatbardoshlikni ta'minlovchi va tadbirkorlik faoliyatini rag'batlantiruvchi kompleks iqtisodiy tizim sifatida baholash maqsadga muvofiq hisoblanadi.

ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi to'g'risidagi Farmoni. Toshkent, 2022.
2. Prezidentning transport va logistika sohasini rivojlantirishga oid farmon va qarorlari (2020–2025).
3. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi hamda Qoraqalpog'iston Respublikasi Statistika boshqarmasi ma'lumotlari (2020–2025).
4. Milliy statistika qo'mitasi, 2025.
5. Vazirlar Mahkamasining transport xizmatlariga oid qarorlari
6. Qoraqalpog'iston Respublikasi Statistika boshqarmasi, 2025
7. Iqtisodiyot va moliya vazirligi. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish ko'rsatkichlari, 2025.
8. Respublika va xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyalar materiallari, 2020–2025.
9. Milliy statistika qo'mitasi va Qoraqalpog'iston Respublikasi Statistika boshqarmasi

Annotatsiya. Mazkur maqolada Qoraqalpog'iston Respublikasi transport xizmatlari bozorining hozirgi holati kompleks tahlil qilingan. Transport xizmatlari bozorining tarkibiy tuzilishi, iqtisodiyotdagi o'rni va ahamiyati, bozorda faoliyat yurituvchi tadbirkorlik sub'ektlarining rivojlanish tendentsiyalari hamda ularning iqtisodiy samaradorligi baholangan. Shuningdek, avtomobil, temir yo'l va havo transporti xizmatlarining rivojlanish dinamikasi, logistika infratuzilmasining holati, raqobat muhiti va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: transport xizmatlari bozori, transport infratuzilmasi, avtomobil transporti, logistika.

Аннотация. В данном исследовании проведён комплексный анализ современного состояния рынка транспортных услуг Республики Каракалпакстан. Рассмотрены структура рынка транспортных услуг, его роль в социально-экономическом развитии региона, тенденции развития предпринимательства и эффективность деятельности хозяйствующих субъектов. Проанализированы развитие автомобильного, железнодорожного и воздушного транспорта, состояние логистической инфраструктуры, конкурентная среда и механизмы государственной поддержки отрасли.

Abstract. This study provides a comprehensive analysis of the current state of the transport services market in the Republic of Karakalpakstan. It examines the structure of the transport services market, its role in regional socio-economic development, the development trends of entrepreneurial activities, and the economic performance of transport service providers. The research analyzes the development of road, railway, and air transport services, the condition of logistics infrastructure, the competitive environment, and government support mechanisms.

Key words: transport services market, transport infrastructure, road transport, logistics.